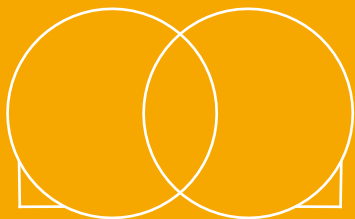
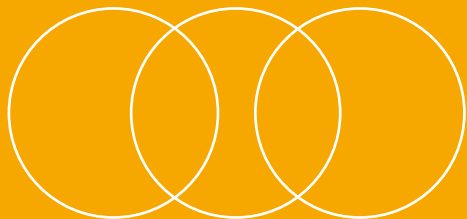

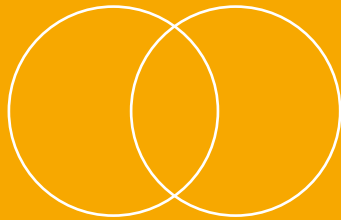
Suodlučivanje

je bitno!

Mogućnosti građanskog i političkog
suodlučivanja građana EU-a u Austriji.

4 **Uvod**

6 **Boravak**

14 **Suodličivanje**

24 **Informacije**

26 **Impressum**

Smijete i treba suodlučivati!

Sudjelovanje je osnovni princip demokracije. Suodlučivanje podrazumijeva angažman osobe, kojoj je iz bilo kojih razloga središte života u Austriji, pri oblikovanju osobne, društvene i političke okoline.

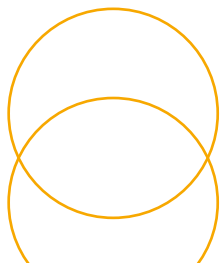
Sa 1. siječnja 2016. ukupan broj stanovništva u Austriji iznosi 8.700.471. Od toga oko 7,2% ima državljanstvo neke od zemalja EU-a (uklj. EEA i Švicarsku). Oko 6,9% starije je od 16 godina.

Pripadate skupini građana EU-a u Austriji? Onda smijete i treba suodlučivati u Austriji.

Mogućnosti za sudjelovanje postoje na različitim razinama, na primjer, u sljedećim područjima:

- izbori na lokalnoj i europskoj razini
- izbori za radničku komoru (AK)
- izbori za radničko vijeće i vijeće naučnika
- izbori za vijeće posloprimaca u javnim službama
- izbori za austrijski nacionalni studentski zbor (ÖH)
- sudjelovanje javnosti, građanske inicijative i udruge

**Iskoristite kao
građanin
EU-a u Austriji
Vaše pravo,
suoblikujte i
umiješajte se!**

Građani EU-a u Austriji - informacije o boravku

Građani EU-a (uključujući i građani Islanda, Lihtenštajna, Norveške i Švicarske) ne podliježu viznom režimu i imaju pravo na boravak u Austriji za razdoblje od tri mjeseca. To pravo postoji neovisno o gospodarskoj aktivnosti. Prema zakonima Europske unije građani EU-a imaju pravo boravka u Austriji više od tri mjeseca ako

- su u radnom odnosu ili obavljaju samostalan rad ili
- za sebe i svoje članove obitelji imaju dovoljno financijskih sredstava i sveobuhvatno pokriće zdravstvenog osiguranja, tako da za vrijeme svog boravka ne moraju ovisiti o socijalnoj pomoći ili zaštitnom dodatku ili
- ako je glavna svrha boravka školovanje, uključujući stručno osposobljavanje na javnoj školi ili akreditiranoj privatnoj školi ili obrazovnoj ustanovi te ako za sebe i svoju obitelj raspoložu dostatnim zdravstvenim osiguranjem i financijskim sredstvima.

- Sve osobe koje borave u Austriji podliježu prijavi prema Zakonu o prijavi prebivališta *Meldegesetz*. Tko u Austriji ima boravak ili odjavljuje isti dužan je prijaviti ili odjaviti isti kod tijela nadležnog za prijavu/odjavu prebivališta/boravišta.
- Građani EU-a koji po zakonima Europske Unije imaju pravo boravka u Austriji dulje od tri mjeseca kao dokaz prava zagwarantiranog europskim pravom dobivaju dokument pod nazivom *Anmeldebescheinigung* (Potvrda o prijavi). Za tu potvrdu potrebno je u roku od četiri mjeseca od ulaska u Austriju podnijeti odgovarajući zahtjev.
- Nakon pet godina kontinuiranog i zakonitog boravka u Austriji, na zahtjev možete dobiti tzv. *Bescheinigung des Daueraufenthalts* (Potvrda o trajnoj prijavi).

Izvor/više informacija na: www.help.gv.at

Osnovala sam udругu jer se to mora učiniti.

„Danas mogu pomoći i biti u kontaktu s drugim udrugama i organizacijama. Za mene je to vrlo važno.”

Angela Peschir. Državljanica Rumunjske, od 2003. živi u Grazu. Radi kao voditelj projekata u udruzi „Das österreichisch rumänische Kulturzentrum Graz-Aripile Sperantei“ koju je sama osnovala.

„Bez politički zainteresiranih i angažiranih građana, javni život u kratkom bi vremenu okupirale sile koje ne djeluju u interesu građana. Iste bi mislile samo na dobit ili osobnu korist.”

Wolfgang Schühly. Državljanin Njemačke, od 2003. živi u Grazu. U braku s Amerikankom, jedna kćer. Radi kao sveučilišni asistent.

Privatne inicijative za mene su od visokog društvenog značaja.

**Iz današnje
perspektive,
stajati sa
strane i
promatrati
zapravo nije
dovoljno.**

Kirsten Ives. Državljanica Velike Britanije, od 1994. živi u Grazu. U braku s Austrijancem, dvoje djece. Radi kao brand consultant.

„Po tipu sam više promatrač, ali s vremenom primjećujem da se sve više želim umiješati jer se ne zadovoljavam statusom quo.”

Građani EU-a u Austriji – mogućnosti za suodlučivanje

Mogućnosti za suodlučivanje građana EU-a, a koji nemaju austrijsko državljanstvo, postoje primjerice u sljedećim područjima:

Političko suodlučivanje u dobi od 16 godina (ili 18 kod pasivnog prava glasa) na dan izbora:

a) Svakih 5 godina imate aktivno i pasivno biračko pravo na izborima za Europski parlament. To znači da nemate samo pravo glasa već imate i pravo kandidirati se. Građani EU-a koji nisu državljani Republike Austrije, a koji imaju glavno prebivalište u Austriji, imaju pravo birati ili austrijske zastupnike u Europskom parlamentu ili zastupnike matične države članice.

b) Imate aktivno i pasivno biračko pravo na lokalnim izborima ako svoje prebivalište imate u istoj općini gdje se održavaju izbori. Građani EU-a s prebivalištem u Republici Austriji, a koji nisu državljani Republike Austrije, imaju mogućnost sudjelovanja na općinskim i okružnim izborima (Beč). Ako imate pravo glasanja, u većim općinama se na vašu adresu prebivališta pravodobno prije izbora obično šalju službene izborne informacije. Iste sadrže informacije o relevantnom biračkom mjestu.

Sljedeća prilika za suodlučivanje: održavanje lokalnih izbora u 2017. godini u mjestima Waidhofen an der Ypps, Graz, Krems/Donau kao i u Gradišću (Burgenland)

Sljedeći EU izbori održat će se 2019.

Izvor/više informacija na: <http://www.sora.at/suche-download/wahlkalender.html>

ÖH – Austrijski nacionalni studentski zbor

Austrijski nacionalni studentski zbor (ÖH) svake dvije godine izravno biraju svi studenti, a to tijelo predstavlja komunikacijski kanal studenata prema visokom školstvu i politici. Svi redovni članovi Studentskog zbora imaju aktivno i pasivno pravo glasa ako su upisani u semestru u kojem se održavaju izbori i ako su podmirili naknadu za Studentski zbor.

Izvor/više informacija na: <https://wahl.oeh.ac.at>

AK - Austrijska komora radnika i namještenika

Radnička komora (AK) zastupa pravne interese radnika u Austriji. Posloprimci, minimalno zaposleni za koje se ne plaćaju doprinosi, vježbenici, nezaposleni, osobne na vojnom roku i civilnom služanju, kao i osobe na porodiljom dopustu obavezni su članovi Radničke komore (osim službenika, namještenika u javnim službama, slobodnih zanimanja, zaposlenih u poljoprivredi i menadžera). Aktivno pravo glasa imaju svi članovi Radničke komore koji su u radnom odnosu, bez obzira na nacionalnost.

Izvor/više informacija na: www.arbeiterkammer.at

Sljedeća prilika za suodlučivanje: izbori za Austrijski nacionalni studentski zbor (ÖH) u svibnju 2017.

Sljedeća prilika za suodlučivanje: izbori za Radničku komoru 2019.

Austrijski savez sindikata (ÖGB)

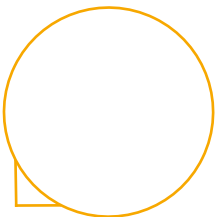
ÖGB je nestranački zastupnik posloprimaca koji primaju prihode od nesamostalnog rada, a broji više od 1,2 milijuna članova. ÖGB i njegovi sindikati zastupaju interese svih posloprimaca pred poslodavcem, državom i strankama, između ostalog kroz radnička vijeća i vijeća naučnika. Radničko vijeće čine izabrane kolegice i kolege koji se u poduzeću zalažu za prava radnika. Vijeće naučnika je važna točka kontakta za mlade zaposlene i naučnike te ima ulogu posrednika između zahtjeva mladih i uprave. Pravo glasa imaju svi (mladi) zaposlenici u poduzeću. Građani EU-a imaju pod određenim uvjetima i aktivno i pasivno pravo glasa.

Izvori/više informacija: www.betriebsraete.at, www.bigjay.at, www.proge.at

Vijeće državnih službenika i namještenika u javnoj službi

U pravilo, pravo glasa imaju službenici koji su na dan glasanja bili najmanje mjesec dana u državnoj službi ili pripravnici u federaciji. Referentni dan je 42. dan prije izbora. Birati se mogu osobe koje su navršile 15 godina života i rade najmanje šest mjeseci na temelju ugovora o radu ili ugovora o naukovanju s federacijom te posjeduju neograničeni pristup austrijskom tržištu rada.

Sljedeća prilika za suodlučivanje: stalno u Vašem/tvojem poduzeću

Sljedeća prilika za suodlučivanje: stalno na Vašem/tvojem radnom mjestu

Sudjelovanje javnosti, građanske inicijative i udruge

Sudjelovanje javnosti podrazumijeva uključivanje građana kao pojedinaca ili građanske inicijative na projektu radi predstavljanja interesa pojedinca ili grupe pojedinaca. Građanske inicijative pojavljuju se tamo gdje su ljudi najčešće neočekivano suočeni s projektima o kojima nisu bili informirani, a koje oni vide kao neposrednu povredu i ugrožavanje kvalitete života.

Gdje god postoji želja zajednice koja se odražava u kontinuiranom slijeđenju idealističkih ciljeva kroz sudjelovanje osoba, a te osobe ujedno imaju potrebu za formalnom organizacijom, tj. da ista postane nezavisni zastupnik zajedničkih interesa, u središte se stavlja pravni oblik udruge. Austrijski Ustav jamči svim ljudima slobodu udruživanja s drugima, osnivanje udruga i pripadnost udrugama. Ova sloboda udruživanja za našu je demokraciju od najveće važnosti. Osnivač udruge (i njezini članovi) mogu biti fizičke osobe (ljudi) i/ili pravne osobe (npr. druge udruge), ali i pravno sposobna trgovačka društva (npr. javno trgovačko društvo (OHG)). Fizičke osobe ne trebaju imati austrijsko državljanstvo.

Izvori/više informacija: www.partizipation.at, <http://aktion21.at>, www.bmi.gv.at

Sljedeća prilika za suodlučivanje: stalno u Vašoj/tvojoj blizini

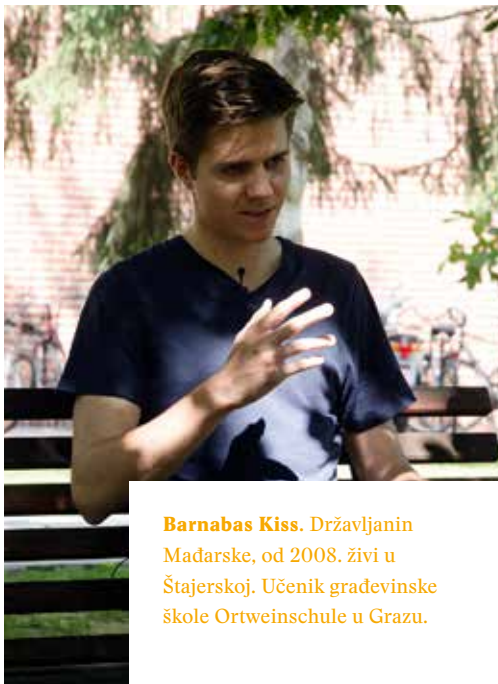

„Ovdje idemo u školu ili radimo i smatram da stoga imamo pravo glasa.”

**Da, mi smo članovi.
Imamo pravo suodlučiva-
nja. Uostalom, tu smo.**

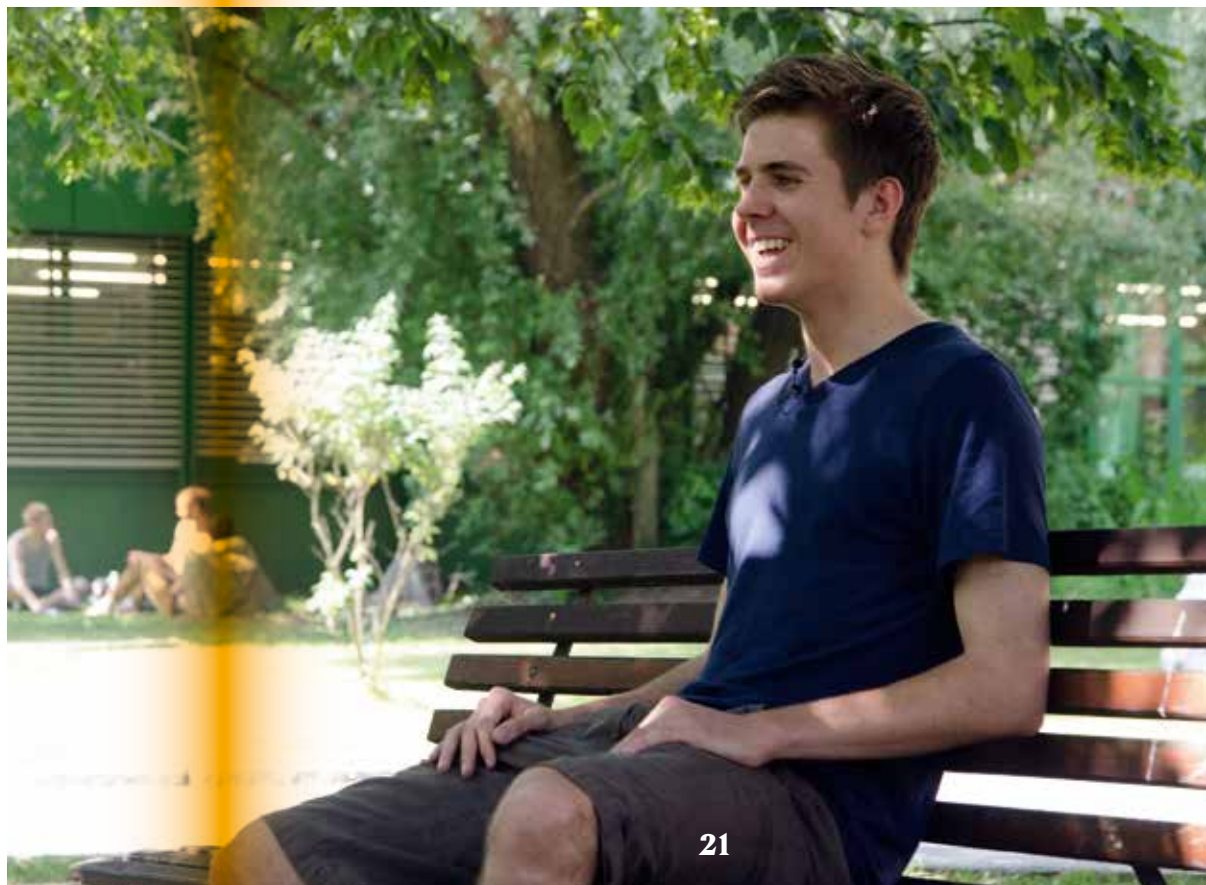
Matea Družin. Državljanica Hrvatske, rođena u Zell am See. Učenica keramike u školi Ortweinschule u Grazu.

Barnabas Kiss. Državljanin Madarske, od 2008. živi u Štajerskoj. Učenik građevinske škole Ortweinschule u Grazu.

„U ovim vremenima mislim da je suodlučivanje, izražavanje vlastitih misli privilegija i zato je važno sudjelovati i nešto za to učiniti.”

Moji roditelji htjeli su da mi djeca imamo bolju budućnost.

Petra Pintarić. Državljanica Hrvatske, rođena u Austriji. Učenica keramike u školi Ortweinschule u Grazu.

Pa ovdje smo odrasli.

„Da, trebalo bi izaći na izbore jer se nešto možete postići, a vremena za to se uvijek može naći. To ne traje dugo.”

Dodatne informacije na jednom mjestu:

Boravak i pravo glasa u Austriji: www.help.gv.at

Statistika o stanovništvu: www.statistik.at

Pregled predstojećih izbora u Austriji:

<http://www.sora.at/suche-download/wahlkalender.html>

ÖH – Austrijski nacionalni studentski zbor:

<https://www.oeh.ac.at> ili <https://wahl.oeh.ac.at>

AK/Radnička komora: www.arbeiterkammer.at

ÖGB/Austrijski savez sindikata: www.oegb.at ili www.proge.at

Radničko vijeće: www.betriebsraete.at

Vijeće naučnika: www.bigjay.at

Građanske inicijative: <http://aktion21.at>

Osnivanje udruga: www.bmi.gv.at

Praksa i primjeri sudjelovanja: www.partizipation.at

Pravo građana Europske unije: www.bmeia.gv.at/europa-aussenpolitik/europapolitik/europa-der-buergerinnen

10 prava EU-a na jednom mjestu na svim jezicima:

<http://bookshop.europa.eu/de/wussten-sie-schon...--pbNA0414127/>

Projekt „Participation Matters”

Ova brošura objavljena je u okviru EU projekta „Participation Matters – Förderung des zivilen und politischen Engagements von mobile EU-BürgerInnen” („Participation Matters – Promicanje građanskog i političkog sudjelovanja mobilnih građana EU-a”) (JUST/2014/RCIT/AG/CITI/7283). Cilj ovog projekta je promicanje uspješne integracije i sudjelovanja mobilnih građana EU-a u društvenom i političkom životu zemlje domaćina.

Intervjui s građanima EU-a na temu sudjelovanje. Zašto je sudjelovanje važno?

Mišljenja građana EU-a predstavljenih u ovoj brošuri u cijelosti na Youtube pod **Participation matters in Austria.**

www.inspire-thinking.at

www.participationmatters.eu

<https://www.facebook.com/participationmattersinAustria/>

Projektno partnerstvo

COSPE – Cooperazione per lo Sviluppo die Paesi Emergenti (IT)
www.cospe.org

MPDL – Movimento por la Paz (ES)
www.mpdl.org

inspire – Verein für Bildung und Management (AT)
www.inspire-thinking.at

ANCI Toscana (IT)
www.ancitoscana.it

ANCI Emilia Romagna (IT)
www.anci.emilia-romagna.it

Zahvala

Fotografije: Elena Laaha
Dizajn i izgled: Isabella Schlagintweit
Video produkcija: UAR Media – Ulrich Reiterer
Koordinator projekta: Max Mayrhofer

Impressum

Za sadržaj ove brošure odgovoran:
inspire – Verein für Bildung und Management
ZVR: 632126545

Marienplatz 1, A-8020 Graz
email: office@inspire-thinking.at
web: www.inspire-thinking.at

Ova publikacija je podržana od strane programa Europske unije za prava, jednakost i građanstvo (REC). Odgovornost za sadržaj snosi isključivo inspire – Verein für Bildung und Management i ni u kojem slučaju se ne smatra mišljenjem Europske komisije.

